

Szerkesztési iroda:
Nagybacsokere,
Lapolya-utca 1-és szám,
A lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Dr. Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybacsokere, Zápolya-utca 1.
A hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó feizolalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 k.
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 8
Egy hóra ———— 2
— Kgyes szám ára 8 fill.
Hirdetések
A kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetés
irodáiban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor

Nagybacsokere, 1907.

XXXVI. évfolyam. 121. szám.

Szerda, május 29.

Ünnepi törvények.

— május 29.

A miniszterelnök hétfőn a képviselőház elé terjesztette a király megkoronázásának negyven esztendő évfordulóját megünnepelő törvényjavaslatokat.

Az ünnepi javaslatok egyike a százkoronás aranyérmek veretését rendeli el, amelyek a javaslat törvénynyé váltatói június 8-ig, vagyis a jubileum napjáig, egyben jubileumi emlékérmek gyanánt verettetének.

Ez általában szokásos ünnepi forma nálunk is helyén van.

A másik, a tulajdonképpeni ünnepi javaslat, egy nagy budapesti munkáskórház, valamint az Erzsébet Népakadémiával összekötendő népotthon megalapítására kér hitelt, továbbá újra való megépítésére ama templomnak, melyet Szent István építtetett volna, hagyomány szerint, Arpad fejedelmünk sírja fölé, valamint, hogy a horvátoknak se legyen okuk panasza, a zágrábi kereskedelmi muzeum kibővítésére.

Ezek is szép és méltó ötletek, melyeken érdekesen vegyül a modernség zománca a hagyományok patinájával. Munkáskórház, népotthon, kétségtelenül helyes gondolat, a fehéregyházi templom pedig, mely művészi és áhitat-keltő egységbe építi a honalapítást, a kultúra-teremtés s az alkotmány helyreállításának nagy történelmi momentumait, hite és felekezeten túlnövő emlékjel és szimbólum a magyarság számára.

Általában elismeréseméltó, hogy a komoly alkalmat nem hívságos tündökléssel, hanem komoly emberbaráti és kulturális alapításokkal ünnepeleljük meg. Ebben az ország hangulata találkozik a király izlésével: annak jelzésében, hogy az ünnep nem pusztán a király személyének szól, hanem az ő személyében a korona dicsőségének s épségének, az alkotmányosságának, mely nélkül a mai világban nem állhat meg sem királyi hatalom, sem nemzeti egyéniség, sem államiság, sem műveltség.

Hogy ez a felfogás vonul végig a javaslatokon s megokolásokon s hogy ezek a június 8-iki koronázási ünnepet kimondottan az alkotmány helyreállítása ünnepeinek jelzik, ez legértékesebb vonásuk.

Hihető, hogy nemzet és király egyaránt elégtétellel fogadja a koronázás emlékünnepeinek az alkotmányosság ünnepevé való felemelését s általánosítását. Viszont mindenkinek éreznie kell, hogy erre az ünnepre és ilyen ünnepre minden tartalmassága mellett sem elegendő a beterjesztett két javaslat. A magyar alkotmány ős épülete az új idők szellemének megfelelő kiépítésre szorul, amelyet az ország népének milliói várnak. A jubileum most következő ünnepnapjai a legünnepibb, a legösszevágóbb alkalmat kínálják e megvalósulásra. Az alkotmányosság ünnepe nem lehet teljes, míg maga az alkotmány sem az.

Ünnepontás volna a várakozás s a kielégietlenség hangulatát ránehezdeni hagyni az alkotmányosság ünnepeire. Hiszszük, hogy a kielégítés nem marad el ebben az irányban s bizony merjük állítani, hogy ez lenne az ünnep koronája.

A gazdasági szövetkezetek közgyűlése.

Nagybacsokere, május 29.

A vármegyénk területén levő gazdasági szövetkezetek szövetsége vasárnap, folyó hó 26-án tartotta meg a megyeszékház nagytermében alakuló közgyűlést. A gyűlést a megyei központi hitelszövetkezet elnöke, Poroszkay Béla megyei főügyész a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt közgyűlés!

Ha falusi népünknek tíz év előtti és jelenlegi hitelviszonyait összehasonlítjuk, úgy a múlttal szemben igen örvendetes változást észlelünk. A múlt képe sötét volt, a jelené derült, bizalmat keltő.

Tíz év előtt nemcsak a falusi szegény ember, de a jómódu gazda is csak nehezen, hosszas utánjárás mellett kapott kölcsönpénzt drága kamaton mert legfőbbnyire valamelyik nagyobb szomszédösszegben levő takarékpénztárhoz kellett fordulnia, mely ugyasólván minden verseny nélkül szabta meg a kölcsönadás terhes, költséges feltételeit, az pedig, akiúsk nem volt rendezett telekkönyve, elfogadható jelzálogi biztosítékot nem nyújtott, a virágzó uzsorának karmai közé került. Ma faluhelyen is a szegény és gazdag költséges utánjárás nélkül egyaránt kap falujának hitelszövetkezeténél olcsó kölcsönt.

Kétségtelen dolog, hogy ezen örvendetes változás előidézésében nagy része van annak, hogy hitelviszonyaink általánosságban javultak, a pénz olcsóbb lett, az altruizmus közéletünkben teret foglalt, a népjólét emelésé mintegy divattá száló igévé vált, törvénykezésünk, közigazgatásunk a szegény ember érdekét jobban felkarolta, néhány év jó termése a hitelügynek kielégítése terén érezhetővé vált, az elért siker azonban országjárásban a községi gazdasági szövetkezetek szaporodása és működésének eredménye.

Ezen igazságot senki sem tagadhatja le és azért szövetkezeteink az említett eredményről meg lehetnek elégedve. Munkájuk azonban csak felmunka volt, mert a gazdasági szövetkezeteknek nemcsak az a célja, tagjaik hitelügyeit kielégíteni, hanem az is, azok gazdasági és erkölcsi, szociális érdekeit előmozdítani. Az olcsó pénzadás aktuálisabb volt, annak eredménye kezelhető volt és azért természetes, hogy szövetkezeteink ezen célt tartották elsőknek, a szövetkezeti tagok ugyasólván kizárólag arra törekedtek, minél olcsóbb kölcsönt kapni. A második cél, a tagok gazdasági és erkölcsi érdekeinek előmozdítása háttérbe szorult és így szövetkezeteink fejlődése egyoldaluvá vált.

A mai napon megalakuló szövetségnek lesz feladata ezt megaztatni, a kötelékébe tartozó szövetkezeteket a másodsorban említett cél megvalósításában támogatni.

Ezt lekicsinyelni nem szabad, mert a szövetkezeti tagok gazdasági és erkölcsi érdekeinek előmozdítása legalább is oly fontos cél, oly közérdekű dolog, mint azokon olcsó hitel nyújtásával segíteni, sőt tán mondhatni, még fontosabb, mert gazdasági és erkölcsi eredményekkel képesek tehetjük a szövetkezeti tagokat kölcsönök nélkül boldogulni, adósságuk terhétől lassanként szabadulni.

Ezért meleg szívvel üdvözlöm Önöket, kik lehatóságossá tették a torontálmegyei szövetkezetek szövetségének megalakítását.

Nem ártom magamat azzal, hogy ennek következtében a mult mulasztásai rövid időn belül pótoltni fognak, ebben bizni önműltás lenne, mert a társadalmi mozgalmak irányítására, befolyására értelmiségűknél, vagyoni helyzetűknél, multjuknál, állásuknál hivatott tényezők a gazdasági szövetkezetek gazdasági és szociális fontosságát még mindig nem méltányolják kellő mérvben, az osztályérdekek inkább találnak buzgó apostolokra, mint a nép széles rétegében gyökeredző gazdasági szövetkezetek és ezért a vezetőik, az elömmunkások hiányoznak, továbbá népünk indolenciáját, a kísérletekől idegenkedő konzervativizmusát megtörni fáradságos dolog, ámde abban reménykedek, hogy a viszonyok évről-évre javulni fognak, az elvetett mag, a szövetség megalakulása, nem hull terméketlen talajba.

E reményem annál erősebb, mert a külföldi szövetkezetek példája bizonyítja, hogy a szövetkezeti szövetségek életrevaló tényezőkké fejlődhetnek, az egyes szövetkezetek érdekeiben szükségesséek.

A szövetség célja terjeszteni a szövetkezeti

eszmét, új szövetkezeteket létesíteni, a kötelékébe lépett szövetkezetek és azok tagjainak anyagi és erkölcsi érdekét előmozdítani, képviselni. E célok elérésére gyakorlati eszközökkel fog törekedni, melyeket az alapszabálytervezet 2. §-a részletesen felsorol. Ha a szövetség a feltett irányban működni fog, akkor a torontálmegyei gazdasági szövetkezetek nemcsak mint pénzintézetek felelnek meg feladatuknak, hanem mint gazdasági érdek-képviselések is. Adja a Mindenható, hogy a szövetség évről-évre több eredményt érjen el, azok megalapítói munkájuk eredményére évek mulva büszke örömmel gondolhassanak. Ezek után felkérem, hogy a szövetség megalakulását — tekintve azt, miszerint fennállását a belépésre jelentkezett tagok száma eléggé biztosítja és azok számának szaporodását remélni lehet — elhatározni, az alapszabályokat megállapítani sziveskedjék.

Ezen elnöki megnyitó után a jelenlevők a szövetség megalakulását elhatározták és az előterjesztett alapszabályokat megalkották.

A szövetség elnökévé Poroszkay Béla, alelnökévé Marton Andor, igazgatóság tagjaiul Barth Károly a bánlaki, Endresz Jakab az ernosztázai, Kögl Béla az écskai, Petrikovits Róbert a párdányi, Wadler Nándor a csenei hitelszövetkezet elnökei, végre Kiss Kálmán a torontálmegyei központi hitelszövetkezet igazg. tagja választattak meg.

A szövetség megalakulását örömmel üdvözljük, mert nézetünk szerint annak működésétől remélenni lehet, hogy a vármegyénkben szép számban levő gazdasági szövetkezetek szociális hivatásuknak az eddiginél nagyobb mérvben fognak megfelelni.

Rudolfsgnád pusztulása.

— A legújabb hírek. —

— május 29.

A mentési munkálatokat vezető Lowieser Imre központi főszolgabíró ma délelőtti jelentése szerint Rudolfsgnádon az elmúlt éjszaka csendesen folyt le s emberéletben nem esett kár. A vagyonmentési munkálatok serényen folytak s a főbíró azt hiszi, hogy ma estére befejezést nyernek. A töltésre menekült lakosság kétharmad részét onnan a tegnapi nap folyamán a környéken fekvő községekbe elszállították. A töltésen levők közül azokat, akik onnan elmenni óhajtanak, a mai nap folyamán szállítják el. Jelenti továbbá a főbíró, hogy a rudolfsgnádi m. kir. postahivatal leszereltetett és úgy a műszerek, valamint a postahivatal pénztárának megőrzésére köllőleg intézkedett s egyben bejelentette azt a temesvári postaigazgatóságnak.

A karasi töltés átvágása.

Csernovics Diador, az ármentesítő-társulat miniszteri biztosa elrendelte, hogy a Karas folyónak védőtöltése Csenta alatt átvágassék, hogy így a rudolfsgnádi öblötben levő víz a folyóba vezettessék. Szakértők szerint ezzel az előtöltött terület nem szabadul meg ugyan a víztől de esetleg apad s ha csak husz centiméternyi apadást tudnak ezáltal elérni, úgy sok ház, amely alul tegyából van rakva, megmenekülne a bedőléstől.

A 40 méter szélességű átvágáson most dolgoznak a szegedi utászok Rudolfsgnád lakosságával s azt hiszik, hogy a délutáni órákra elkészüinek vele.

A kár.

Az árvíz okozta kárt hitelesen természetesen ma sem lehet megállapítani, azonban meglehetősen valószínű számítások szerint körülbelül közeli meghatározást kaphatunk a kár nagyságáról, amely bizony szomorúan nagy.

A községben ugyanis eddig 291 ház dőlt össze, ami egy házat csak átlag ötszáz koronával számítva, már 145 500 korona.

A víz alá borított terület mintegy 15 ezer hold, amely mind be volt vetve s a bevetett

terület ez ideig termése mind elpusztult. Azonkívül van mintegy 250-300 hold szőlő-terület is s ennek nemcsak ideig termése pusztult el, de valószínűleg a szőlők is mind elpusztultak.

A legszűkebb számítások szerint is a termés értéke holdankint átlag husz korona, ami háromszázezer koronának felel meg, bár a rudolfsnádiak földjei a legdusabbban termők közé tartoznak Torontóban, úgy hogy 40 koronára is lehet számítani a holdankinti termés átlagos értékét, ami aztán már hatszázezer koronát képvisel, amihez hozzávéve az elpusztult szőlők értékét, mintegy kétszáz-háromszázezer koronát, a rudolfsnádiakat ért kár összegét egy millió koronára lehet tenni.

A rudolfsnádiak ugyan nagyrészt vagyonos emberek s pillanatnyi szükségét nem szenvednek, de a télre sokan mégis nagy nélkülözésnek néznek elébe s a vagyonosabbak is sokáig meg-sínylik a kárt.

Nemi vigaszt nyújt az, hogy a lakosság minden holmiját, élelmiszerét, zsirját, szarvas-marháját, takarmányát, magtárban levő kukoricáját, buzáját stb a hatóság gyors segítségével meg tudta menteni s ennek tulajdonítható, hogy egyetlen rudolfsnádi sem kért eddig segítséget.

A főispán a helyszínén.

Botka Béla főispán ma Filkovic Boldizsár th. főjegyző kíséretében hajón kiment Rudolfsnádra, ahol katonai pontonon bejárta az árvíz sújtotta községet és környékét és meg-szemlélte a mentési munkálatokat.

A segélyakció.

A tulajdonképpeni segélyakció még meg sem indult, már is akadtak magánosok, akik segítségére sietnek a szerencsétlenül járt rudolfsnádiaknak.

Igy Csekonics Eadre gróf v. b. t. t. ezer koronát küldött az alispán kezébe, Németh József püspök pedig 2500 koronát küldött a rudolfsnádi plébánoshoz az árvíz-sújtotta nép javára.

Különösen elismerésre méltó, hogy a szomszéd idegen törvényhatóságok, városok és testületek gyorsan sietnek az árvíz sújtotta rudolfsnádiak segítségére.

Ezek között van az elsősorban a tiszai ármentesítő társulat, amely Szemző titeli főszolgabíró útján ezer koronát küldött az alispánnak, Szeged város törvényhatósága és Titel városa 500-500 koronát, egy lelkes titeli tanár, Simó 150 koronát gyűjtött, a titeli közművelődési egyesület pedig 136 koronát adományozott az árvíz sújtotta népnek.

Jankó Ágoston, a vármegye alispánja a mai napon a következő felhívást intézi a gazdákhöz:

Kérem a gazdaközönséghez!

Rudolfsnádi községet e hó 25. és 26-ikán az árvíz elpusztította. A nagyrészt rombadőlt faluból menekült nép a szomszédos községek emberszerető lakóinál talált ugyan hajlékot, de azért a legnagyobb nélkülözéseknek néz elébe, mert az ár egész évi termését megsemmisítette.

Arra kérem tehát a gazdaközönséget, hogy siessen segítségére Rudolfsnádi szerencsétlen lakóinak azáltal, hogy adjon nekik foglalkozást a mezei munkáknál, főleg az aratásnál.

E nép kiválóan munkás és szorgalmas, tehát a környületességet megbízható és becsületes munkával fogja megszolgálni.

E munkások közvetítéséről Rudolfsnádi község jegyzője gondoskodik.

Nagybecskerek, 1907. május 29-én.

Jankó Ágoston,
alispán.

Azonkívül Lowieser Imre központi főszolgabíró felhívást intézett a járásbeli községekhez, hogy a képviselőtestületek igyekezzenek adományaikkal a szerencsétlenek segítségére sietni s a községek bihetőség, már az eddigi szép példákat is követve, nem maradnak el segítő kezükkel. És a segítség legyen minél gyorsabb, mert régi igazság az, hogy kétszer ad, aki gyorsan ad.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontóvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége nyitva minden nap délután 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapon délután 2 órától este 10 óráig.

Junius 10. Közigazgatási biz. ülés.

— U napja. Holnap, csütörtökön, az Oltári-szentség ünnepén, a lombokkal ékesített templomokból ünnepi menetben vonulnak ki a hívek ezrei és a mezők virágaival gazdagon telehitt utakon elzarándokolnak az erre az alkalomra emelt díszes oltárokhöz. A körmenetben résztvevő hívek ajakán megcsendül az újatos zsolozsma, a hatalmas egyházi melódia, mely mint a virágillat, hullámos útján a menyekbe száll az Ur trónjának számolyához. Urnapját voltaképpen a nagyhét csütörtökén kellene megtartani, de mert az egyház ebben az időben a legmélyebb gyászban van, ez az örömműnnp a Szentháromság vasárnapja után következő csütörtökre rendeltetett. Urnapját Szt. Julianna látománya következtében tették ünnepessé a XI. században es kezdetben még csak a templomok falai közt végezték az ezen napra rendelt szertartásokat. V. Kelemen pápa azonban elrendelte, hogy az oltári szentséget az utcákon diadalmenetben, a legfényesebb egyházi pompa kifejtésével vigyék körül a városokban.

A római káth. plébánia templomában reggel kilenc órakor veszi kezdetét az ünnepi nagymise, melynek végeztével a hívek a körmenetben részt vesznek. A körmenet a szokásos útvonalakon halad az idén is. A körmenetben a papságon és a hívek ezerein kívül részt vesznek a városi és katonai hatóságok, azonkívül az egyesületek és a tanintézetek, stb.

Az ünnepi nagymise alatt az egyházi énekkar Kersch Ferenc „Aeterna Rex altissima” és Forster Elek „Sacris Solemnis”-ét adja elő, míg offertoriumra az „O salutaris hostia” kezdetű egyházi éneket Boross Károlyné és Melczér Katica urhölgyek éneklék. A májusi ájtatosság alatt Mascagni „Ave Maria”-ját Kugler Karolin urhölgy, szentbeszéd után pedig „Szőlőgy Aitila” „Ave Maria”-ját Buschbacher Giza és Melczér Katica urhölgyek éneklék.

— **Miniszeri biztosok a kereskedelmi érettséginnél.** A m. kir. kereskedelmi miniszter a felső kereskedelmi iskolák folyó tanévi érettségi vizsgálatára miniszeri biztosi minőségben a nagybecskereki felső kereskedelmi iskolához Nesnera Aladár felső ipariskolai igazgatót, a panaszvái felső kereskedelmi iskolához pedig Mága János temesvári kereskedelmi és iparkamarai titkárt küldötte ki.

— **Tűzoltótanfolyam Nagybecskereken.** A vármegyei tűzoltószövetség tudvalevőleg elhatározta, hogy Nagybecskereken tűzoltótanfolyamot rendez. A tanfolyam az évi július első felében lesz s pontos idejét, valamint a tanfolyamra vonatkozó részleteket most állapítja meg a szövetség s a legközelebb teszi közzé.

— **Szüneti gyermekfoglalkoztató Nagybecskereken.** Az iskolai nyári szünet beálltával kezdődik a gyermekek nagy szabadsága. E szabadságot a gyermek a legrikább esetben használja fel hasznosan. Ha teste pihen is, e pihenés csak látszólagos, mert az egészségtelen utcákon és más helyeken való tartózkodás, egészségtelen foglalkozás által teste nem nyar, sok esetben veszélyes betegségek csiráját veszi be magába. Erkölcse pedig vajmi keveset emelkedik, sőt határozottan süllyed az utca, a rossz társaság befolyása alatt. A szülők agódnak is a nagy „szabadság” miatt és méltán. Ezen a régi nagy bajon kíván segíteni egy szüneti gyermekfoglalkoztató, mely testileg, erkölcsileg és szellemileg is teljesen megfeleljen a szülők kívánalmainak: folytonos felügyelet alatt való, de nem korlátolt mozgás, játék (különösen az egyetlen nemzeti és nemes Turullapda-játék), ének, közben szabadd beszélgetés által a tanultak ébrentartása, minden kényszer és pad nélkül, kint a szabad természetben. Ez eszme keresztyvülére vállalkozik két helybeli tanító. Más nagyobb városok-

ban már régen megvan. Felhívjuk a szülők figyelmét a nem sokára kibocsátandó felhívásra, mely bővebben fog erről tájékoztatni.

— **Megjutalmazott hűség.** Bánlokról írják lapunknak: Szép ünnepség folyt le vasárnap délelőtt Bánlak községben. Ugyanis a kormány gróf Karátsonyi Jenő v. b. t. t. kastélyszolgáját May Györgyöt 40 éven egy helyen eltöltött hűségese szolgálataért 100 koronával és diszoklevéllel jutalmazta meg. Ezt a jutalmat adta át dr. Úrményi Sándor járási főszolgabíró, a község intelligenciája, az egész uradalmi cselédség és közel 200 községi lakos jelenlétében. A járási főszolgabíró megkapó szavakkal mutatott a ma már erényszámba menő köteleesség teljesítésére és a cselédség elé példaképpül állította Mayot, aki egész életét egy helyen töltött hűségese szolgálásban élte át. A főszolgabíró beszéde mely hatást keltett a jelenlévőkben, akik szívből éljeneztek a megjutalmazottat. Beszéltek még német nyelven Weinhardt József községi jegyző, román nyelven Jorkán Péter tanító. Végül Berth Károly uradalmi számtartó meleg szavak kíséretében átadta megjutalmazottnak gróf Karátsonyi Jenő v. b. t. t. ktlön 50 korona jutalmát.

— **Tanítógyűlés.** Sárafalván, mint lapunknak jelentik, a múlt héten tartotta a nagyszentmiklósi tanítói főkegyelet tavaszi közgyűlését Muth János elnöklése alatt, nagy érdeklődés mellett. Az egyleti helyi gyűlések elintézése után Vithalszki Anna sárafalvai óvónő bemutatta a kicsikékel elért igen fényes sikert a magyar beszéd elsajátításában. Utána a gyűlés legfontosabb tárgyát: a fél napi tanításról ifj. Jock György sárafalvai állami tanító jól átgondolt előadás kíséretében bocsátotta tárgyalás alá. Hosszú és alapos vita után a vége az lett, hogy a gyűlés sem a kérdés mellett, sem ellene nem döntött, hanem a végleges állásfoglalást elhalasztotta. Ezután a volt tisztviselőket három évre egyhangulag újból megválasztották. Gyűlés után a tanítók lakomára gyűltek össze a sárafalvai társaskör termében.

— **A törökbecsei Leininger-szobor.** A Törökbecsén felállítandó gróf Leininger Károly 1848/49 honvédláborok szobrára 1907. évi május 1. felében a következő adományok folytak be:

Puky Ignác pü. titkár Nagynyed 1 korona 50 fillér, Szeged-Csongrádi takarékpénztár Szeged 20—, Békéscsaba városi takarékpénztár Békéscsaba 13 20, Állami elemi fiúiskola Déva 9 29, M. kir. szől. és borászati felügyelőség Budapest 2—, Állomás főnökség Nyehadna 5—, Tanítóképző Szeged 4 78, Bane Lajos hajóállomás főnök Ófalu 39 50, K. hitelszövetkezet Szalkszentmárton 5—, Nagyszabeni kir. épít. hivatal Nagyszabon 4—, Szentes József adótárnok Temeskubin 12 40, Antalfalvai járási takarékpénztár 3—, Madari János rendőrkapitány Zenta 6—, Mihálydi hitelszövetkezet 1 80, dr. Tóth György rak. főnöke. igazg. Kecskemét 6—, Steinitzer Vilma Hódmezővásárhely 10 83, 10. sz. kir. felmérési felügyelőség Szeged 19—, Dömötör Zsigmond máv. osztályfőnök Jászberény 25 15, dr. Jakatfy Ernő ügyvéd Temeskubin 2—, A borosjenői kir. járásbíró 19 90, dr. Jeney Elek ügyvéd Nagynyed 5—, M. kir. IV. kataszt. helyszínelési felügyelőség Eger 7—, Várkonyi Sándor Nyitra 11 70, S. Kalmoki hitelszövetkezet 2—, Mártonffy Lajos Gyöngyös 6 60, Erdély Antal s. hiv. igazgató Budapest 5 80, 15. honvéd gyalogezred 2. zászlóalj Transcsén 10—, Bokros Károly igazgató Mezőtúr 4—, Reinhardt Mihály m. kir. adótárnok Nagylak 3—, Hertelendy Zsigmond Czigler Gyöngy, Immervall Vilmos, Reith Béla, Haródek és Teai Budapest 5 10 K. (Folyt. köv.)

— **Ki akar csendőri lenni?** (Felhívás a csendőrség felemelt létszámának kiegészítésére.) A csendőrség létszámának 830 fővel immár költségvetésileg biztosított emelése folytán előállott hiány ezidő szerint 1385 főre rug. Hogy a tekintélyes számot tevő hiány mielőbb elosztható legyen, a csendőrpáncsnokszög felhívást tesz közzé a csendőrséghez való belépésre. A felhívás mindenekelőtt ismerteti a csendőrök illetményeit. E szerint a napi zsold a következő: 1. a hadapród-tiszthelyettes és őrmester részére 3 29 K.; 2. az őrsvezető részére 2 74 K.; 3. a csendőr részére 2 20 K. (havi 66 kor., illetve 68 20 K.); 4. a próbacsendőri részére 2 06 K. Tehát a belépő egyén az első naptól kezdve egy éven át napi 2 06 K. rendszeres fizetésben részesül, mely mindenkor egy egész óra előre fizetett ki; a próbaidő letelte után esedékes napi 2 20 K. csendőri illeték azután egész a 18-ik szolgálati évig minden 3 évben szaporodik az ugynevezett szolgálati pótdíjjal és pedig az első 3 év után napi 30 fillér (évi 109 50 K.), 6 év után ehhez napi 10 fill. (évi 36 50 K.) jön, 9 év után ismét napi 10 fill., a 12-ik év után napi 20 fill., a 15-ik év után napi 10 fill. s a 18-ik év után ismét 10 fill.; tehát ekkor már a pótdíj napi 90 fillérre (évi 328 50 K.) emelkedik, mely a fizetéssel teljesen egyenlő elbírálás alá esik s így a nyugdíjba is beszámíttatik. Mindezeket összevéve kitűnik, hogy a csendőri jó ruházaton és uri elszállásoláson kívül az első 3 évben (beleértve ebbe a próbaidőt is) évi 751 90 K., illetve mint

csendőr 803.— K. tiszta fizetést kap, mely azután a szolgálati pótdíjjal a fentebb vázolt mérvben minden 3 évben növekszik; felviheti azonban minden erkölcsös és tehetséges ember a járásör-mesterségig s akkor azután csak a tiszta fizetése évi 1805 K.-ra emelkedik. Ezenkívül gondoskodva van a kincstár költségén a kórházi apolásokról s a nők családtagjainak gyógyításáról, az utazási költségekről, bizonyos külső szolgálatoknál napi 80 fill. vezényeltetési pótdíjról és különösen eredményes szolgálati ténykedésekért fényes megjutalmazásokról is. A szolgálatképtelenné vált csendőr nyugdíj vagy esetleg végkielégítés tekintetében ugyanoly elbírálásban részesül, mint az állami szolgák; megélhetése tehát a legrosszabb esetben is biztosítva van. A felvétel úgy történik, hogy a jelentkező katoná- (honvéd) könyvecskéjével a legközelebbi csendőrőrsre megy, ahol a további eljárásról tájékoztatást szerezhet s ügye 10—15 nap alatt teljes elintéztetést nyer.

— **Lapunk legközelebbi száma,** a közbeeső ünnep miatt, pénteken a rendes időben jelenik meg.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

a legerősebb keserűvíz a világon 12
392—300.33

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, május 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt Rakovszky István alelnök elnöklésével tartott ülésén folytatta a gazdasági cselédtörvényről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását.

Az ülés megnyitása s a szokásos formalitások után nyomban rátéri a Ház az általános vitára.

Ma a 16-ik szakasznál folytatták a vitát s több szakaszt elintézt a Ház.

Az egyes szakaszoknál Mezőfi Vilmos, Filip János, Nagy György képviselők és Darányi Ignác miniszter szó-láltak föl.

Az egyik szakasznál Viád Aurél is beszélt, aki főszojalását arra használta föl, hogy heves támadást intézett a köz-igazgatási tisztviselők ellen, akikről azt mondta, hogy azok mindenre kaphatók.

Az elnök Rakovszky István erre Viád Auréltól megvonta a szót.

Viád Aurél és a nemzetiségi képviselők erősen tiltakoztak ugyan ez ellen, de hiába való volt, mert az elnök megmaradt a szó megvonása mellett.

A cselédtörvény részleteinek tárgyalásában ma különben a 28-ik szakaszig jutottak el, amikor az elnök a vita folytatását holnaputánra tűzte ki s áttérték az interpellációkra.

Ma azonban csak egy interpellációt intézhettek el s ez Halász Lajosé volt, aki a szeszkontingens ügyében interpellálta a miniszterelnököt.

Wekerle Sándor miniszterelnök nyomban válaszolt az interpellációra s kijelentette, hogy a szeszkontingens a mezőipari vállalkozóknak akarja juttatni.

A Ház a választ tudomásul vette.

A többi interpellációkra ma már nem kerülhetett sor s azokat a szombati ülés napirendjére tűzték ki.

Ezzel az ülés véget ért.

A miniszterelnök bécsi útja.

Budapest, május 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap este visszaérkezett Budapestre. A miniszterelnököt a képviselőház folyosóján megkérdezte bécsi útjáról egy újságíró, akinek röviden ezt mondotta: — Amit végeztem, mind jól végeztem.

Az osztrák miniszterelnök Budapesten.

Budapest, május 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Beck báró osztrák miniszterelnök vasárnap Budapestre érkezik, hogy Wekerle miniszterelnökkel a kiegyezési tárgyalások dolgában tanácskozzék.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, május 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből jövő hírek jelentik, az osztrák kormány, a kiegyezési tárgyalások folytatása előtt, az új osztrák Reichsrath elé terjeszti álláspontját s csak azután folytatják a tárgyalásokat. Ilyenformán a kiegyezési tárgyalások folytatásáról június közepe előtt nem lehet szó.

A horvát válság.

Budapest, május 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A horvát válság ügyében a „Neue Freie Presse“-nek Budapestről a többek közt a következőket jelentik:

A magyar kormány semmiesetre sem riad vissza a harctól a horvátokkal szemben. A kormány ismeri Szent István koronája országainak erőmértékét s tudja, hogy ennek milyen a következménye. Bizonyos, hogy a kormány nem hirtelenkedi el a dolgot sem azzal, hogy a horvát tartománygyűlést feloszlassa, mert ez csak a radikális elemek javára válna, sem azzal, hogy most inparlamentáris kormányzást létesítsen Horvátországban, amely utóbbi különben sincs kombinációba véve. Azonban, ha Horvátország a sztrájknak egy formájával élne Magyarországgal szemben, bármily kínos és szomorú kötelességképpen hárul is ez a magyar kormányra, a kormány ettől a fordulattól sem fél. Magyar kormányköröknek az a felfogása, hogy a horvát képviselők be fogják látni, hogy amit ők most csinálnak, az nem reális politika. A magyar kormány körében hiszik azt is, hogy mihelyt az első fölindulás Horvátországban lecsillapul, a horvátok átlátják majd, hogy Josipovich horvát miniszternek a válságban kezdettől fogva való álláspontja Horvátországnak jól értelmezett érdekeit képviselte.

A vezérkari főnök Berlinben

Budapest, május 29. (A „Torontál“ ered. táv.) Mint Berlinből sürgönyzik, a magyar-osztrák vezérkari főnököt Vilmos császár ma külön kihallgatáson fogadta. Meglátogatta a vezérkari főnök Moltke gróf német vezérkari főnököt is, a kívül hosszabb időt töltött együtt. A vezérkari főnök június 2-ikán utazik vissza Bécsbe.

Az osztrák Reichsrath szocialista alelnöke.

Budapest, május 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, az osztrák szociáldemokrata párt, mint az osztrák pártok legnagyobbja, képviseltetni kívánja a pártot a Reichsrath elnökségében. A szocialisták jelöltje az egyik alelnöki állásra Pernerstorfer képviselő.

Kormányválság Szerbiában.

Budapest, május 29. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, Vuics miniszter a közte és Pasics miniszterelnök között fölmerült konfliktus folytán beadta lemondását, amelyet azonban a király még nem fogadott el. A válság ügyében különben bizonyosra vehető, hogy Pasics miniszterelnök győzedelmeskedik, mert ő Magyarországgal és Ausztriával a kereskedelmi szerződést meg akarja csinálni, a szerződést illetőleg a békét pedig már egész Szerbia kívánja.

Elhunyt szerb költő.

Budapest, május 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, Mileradt Mitrovics kiváló szerb költő ott meghalt.

Határidő-üzlet.

Budapest, május 29. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárhatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (okt. 1907.)	20.70
Rozs (október 1907.)	17.42
Zab (októberre 1907.)	14.08
Tengeri (júliusra 1907.)	12.20
Tengeri (májusra 1907.)	12.12

Dr. Brájer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Nyílttér.*

Lubi Erzsébet gyógyviz

gyomorbetegségek minden neme ellen, ugyszintén torok, gége és hörgők idült hurutos állapotban kiváló sikerrel alkalmaztatik.

Megrendelhető a forrásbérletégnél Szolyva, (Bereg megye).

Telefon 42—55. Telefon 42—55.

Kapható

minden fűszer- és ásványvíz kereskedésben.

478—15.7

Reggeli
előtt

1 pohár Rohitschi „Tempel-forrásvíz“ vizelethajtó, étvágygerjesztő hatása és elősegíti az anyagcserét. A „Styria-forrásvíz“-nek hatása ugyanaz, csak erősebb.

447c—2.2

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről. Érvényes 1907. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 p.
Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 óra

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibánarra reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

Kiadó lakások.

I.
Melencei-ut 445. számú házban november 1-ével:

5 szobából, zárt folyosó, konyha, cselédszoba és mellékhelyiségekből álló lakás. Villanyvilágítás bevezetve.

II.
Gizella-rakpart 462. számú házban augusztus 1-ével:

udvari lakás, 3 szoba, zárt folyosó, konyha, cselédszoba és mellékhelyiségekből álló lakás. Villanyvilágítás bevezetve.

Bővebb felvilágosítással szolgálnak Benkovich Mihály gyógyszerárában.
519—41

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaik, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. A hirdetések 1900. évi június hó 1-je óta helyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvetetnek a „TORONTAI” kiadóhivatalában.

Házilag készített finom barack-,
meggy- és csipke- (Höcserli)

lekvár

legolcsóbb árban kapható

Schager Nándor

fűszerkereskedésben

Nagybecskerek, Mária Terézia-u. 2005.

Telefon 206.

409-106

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felsze-
legesen, a dohányzó egy-
szer vaszi és több
mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

24 x 2

2357/907. szám.

514-33

Pályázati hirdetmény.

Nagyjécsa községében üresedésbe jött községi orvosi állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Az orvos fizetése évi 1600 korona ké-zpénz. Látogatási díjak címén: Kis-birtokosoknál nappal 80 fill., éjjel 1 kor. 60 fill. Z-célnél nappal 60 fill., éjjel 1 kor. 20 fill. Napszámosnál nappal 40 fill., éjjel 80 fill. Fentiekben kívül halottkémlési és husszemplészetből eredő díjak.

Felhívtnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy képesítésüket igazoló okmánnyal felszerelt kérvényüket f. évi június hó 15-ig adják be a csenei főszolgabírói hivatalhoz.

A megválasztott községi orvos köteles a Torontálvármegyei községi és körorvosi nyugdíj egyletbe azonnal belépni.

Csene, 1907. évi május hó 25-én.

Uzbasich,
főszolgabíró.

Alapítva 1895-ben. Alapítva 1895-ben.

PIERRE JÁNOS

első nagybecskereki mű-, selyemfestő- és
vegyszíró Intézete Nagybecskereken.

Műhely: Mária Terézia-utca 2005. sz. (újajti házi).
Főnöke: Pénzügyi palota.

A legújabb kor vívmányait felszerelt műhelyemben a legkézsőbb igényeknek is megfelelően, elváltak festésre és tisztításra: ural- és egyenruhákat, női- és gyermekduszuhákat, végárukat, bársony-, selyem-, brokát, arannyal beszórt vagy himzett munkákat, csipke- és szövelfüggönyöket, butorszőveteket, keztyűt, nyakkendőket, napernyőket stb. Egészen vagy szétfejtve báli kelengyéket tisztításra és fehéritésre.

Pontos kiszáras. Tiszta munka. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöllenek. Csomagolás beszerzési árban számítatik. — Kitértve az 1902. évi nagybecskereki helyi iparkiallástól a munkajárt és haladásért kiállítási éremdíjnyal.

Legdivatosabb csokrok és
koszorúk friss élő virágokból.

Magastörzsű oltott rózsák
a legszebb fajokban. — Továbbá
nyiló cserepes virágok
jutányos áron kaphatók

Oláh Gábor

városi kertésznél,
Amerika-negyed
Bajza-utca 2138/8
(273-x.31)

2161/907. szám.

513-33

Pályázat.

A csenei járási gyepmesteri állásra pályázatot hirdetnek.

Javadalmazás: Szabadlakás élvezete, évi 400 korona személyi fizetés és tartani köteles két segéd után 200-200 kor. és ló-tartás fejében 200 korona. Összesen tehát a javadalmazás 1000 korona.

Felhívtnak pályázni óhajtnak, hogy eddigi alkalmaztatásukat és esetleges szak-értelmüket igazoló iratokkal felszerelt kérvényüket hozzám f. évi június hó 15-ig nyújtsák be.

Csene, 1907. évi május hó 21-én.

Uzbasich,
főszolgabíró.

CSODAS SZÉP LESZ MINDEN HÖLGY

a HAJÓS-féle világjáró

ARADI IBOLYA CRÉME

bámulatos hatásáról.

Szeplő, májfolt, bibircs,
bőrvörösséget és mindennemű arciszót-
lanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy arany-
érmekkel, kereszttel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor
és Ibolya hölgypor 1 korona 20 fillér.

Óvatodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.

A bevarrásnál csak a Hajós-féle a-nál készítményeket tessék
keresni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárban, ARAD.

Nagybecskereken: 327-20.19

Főraktár Melkahn Dezső drogueriájában.

Vérv. Horgony!

A Liniment Capsici comp.

a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziorv., mely már több
mint 37 év óta legjobban feldolgozott szellem
bizonyult házi- és kórházi és meghűlések-
nél, beforszolás képpen használva.
Figyelemre méltó. Silány hamisítványok miatt
bevarrásnál óvatodjunk legyünk és csak olyan
árukat fogadjunk el, mely a „Horgony” véd-
jeggyel és a Hichter cégjegyzéssel ellátott do-
bozban csomagolva. Ára üvegekben K-80,
K-140 és K-2. — és újszólva minden gyög-
szertárban kapható. — Főraktár: Török József
gyógyszerész, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlánhoz”,

Prágában.

Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Fürdőnyitási hirdetmény.

„RUSZANDA”

gyógy-iszapfürdő Melencén
(Torontálmegyében), mely
gyógyeredményben azonos a Pöstyén és Szent-Lukács iszapfürdők gyógyerejével.

1907. évi május hó 14-én nyílt meg.

Az iszap és a víz gyógyerejét különösen köszvényben, idült izületi rheumában, sero-
phulosis minden alakjában szenvedők, dugyszintén minden kenőgyógyódnak ellenálló
bőrbetegeknek, különösen psoriasis és prurigóban szenvedők, továbbá rendellenes vér-
zésben szenvedő nők és idegbetegek igen magasztalják. * Speciális hatása a csontbá-
ntalmaknál: caries-necrosisnál a leghíresebb nemzetközi fürdőket felülmúlja. * Az idült
Lues-bántalmaknál mint utókúra kitűnő sikert mutat fel és e célra külön kabinok állanak
rendelkezésre. * Vendégeknek rendelkezésére áll három legmodernebben berendezett
lakóház, tágas terraszokkal, gyógy- és étterem, kütűnő konyha, rendkívül jó zene, teke-
pálya, zongora, arany sötány padokkal, stb. * Közelebbi felvilágosításokkal készséggel
és díjmentesen szolgál a Ruszanda gyógyfürdő igazgatósága.

Melence, 1907. évi április hó 1-én.

Piperszki Kaenkö, ügyvivő.

(P. H.)

Tanazevits Pál, elnök.